

BRET ISTON ELIS

KRHOTINE

Preveo s engleskog
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

Bret Easton Ellis

THE SHARDS

Copyright © 2023 by Bret Easton Ellis Corporation

Translation copyright © za srpsko izdanje 2024, LAGUNA

Kolo VII / Knjiga 28

Ovo delo je u celosti fikcija. Likovi i događaji su proizvod autorove mašte. Sem samog autora, svaka sličnost sa živim ili pokojnim osobama uglavnom je slučajna i nije stvarna.

Nikome

*Sećaš se starog El-Eja i tog sveta
Svako od nas za volanom ševroleta
Gde li je onaj dobri momak iz kraja ovog časa
Onaj preplanuli, podšišani pravi američki dasa?*

*„Beach Baby“
First klas*

*Ako želiš da sačuvaš tajnu,
moraš je sakriti i od samog sebe.*

*1984
Džordž Orvel*

PRE MNOGO GODINA sam shvatio da je knjiga, roman, zapravo san koji traži da bude napisan na isti način na koji se u nekoga zaljubljujemo: tom snu ne možemo da se odupremo, ništa više ne možemo da uradimo, na kraju popuštamo i prepuštamo se iako osećamo nagonsku potrebu da pobegnemo, zato što bi to, na kraju, mogla biti opasna igra – neko će nastradati. Neki od nas pisaca se na te prve ideje, slike, početna strujanja mogu automatski uneti u svet romana, u njegovu romansu i fantaziju, u njegove tajne. Drugima je potrebno duže da jasnije osete vezu, potrebno im je silno vreme da shvate koliko će trajati pisanje romana ili zaljubljuvanje u tu osobu, ponovno proživljavanje tog sna, čak i decenijama kasnije. Poslednji put sam razmišljao o ovoj knjizi, o ovom konkretnom snu, i pričao ovu verziju priče – ovu koju sada čitate, koju ste upravo počeli – pre dvadeset godina, kada sam mislio da mogu da se nosim sa razotkrivanjem onoga što se desilo meni i nekolicini mojih prijatelja na početku četvrte godine u Bakliju, 1981. Bili smo tinejdžeri, površno sofisticirana deca, koja baš ništa nisu znala o tome kako svet zaista funkcioniše – rekao bih da smo imali iskustva, ali nismo imali smisao. Bar dok se nije desilo nešto što nas je uznelo u stanje više spoznaje.

Kada sam prvi put započeo pisanje ovog romana, godinu dana posle tih događaja, ispostavilo se da ne mogu da se nosim sa povratkom u to doba, niti povratkom nekima od tih ljudi koje sam poznavao i užasnim stvarima koje su nas zadesile, u šta je spadalo, još važnije, ono što se zapravo desilo meni. U stvari, nisam napisao ni reč i odbacio sam ideju o tom projektu gotovo čim sam ga započeo – imao sam devetnaest godina. Nije trebalo ni da uzmem olovku ni da sednem za pisaću mašinu, već samo da se ovlaš pri-setim tih događaja pa da se smesta previše uznemirim, a nalazio sam se u životnoj fazi u kojoj mi nije bio potreban dodatni stres i prisilio sam se da bar privremeno zaboravim na taj period i u tom trenutku nije bilo teško izbrisati prošlost. Ali poriv da napišem knjigu vratio se kada sam otišao iz Njujorka, pošto sam u njemu proveo više od dvadeset godina – na Istočnu obalu sam pobjegao gotovo smesta posle mature, pobjegao sam od traume poslednje godine u srednjoj školi – pa sam ponovo živio u Los Anđelesu, gde se sve to desilo 1981, i gde sam se osećao jače, rešenije u vezi sa prošlošću, sposoban da istrpim sav taj bol i da uđem u san. Međutim, ispostavilo se da to ni tada nije bilo moguće, i pošto sam otkucao nekoliko stranica beležaka o događajima iz jeseni 1981. kada sam poverovao da sam uz pola flaše tekile uspeo da otupim čula kako bih nastavio, da mi je ona umirila drhtave ruke, doživio sam tako težak anksiozni napad da sam završio na urgentnom u bolnici *Sedars-Sinaj* usred noći. Ako želimo da povežemo čin pisanja sa metaforom o romansi, onda sam želeo da zavolim ovaj roman i činilo se da mi se on napokon nudi i došao sam u veliko iskušenje, ali kada je kucnuo čas da se veza i ostvari, shvatio sam da ne mogu da potonem u taj san.

TO SE DESILO kada sam konkretno pisao o Ribaru – serijskom ubici koji je u kasno proleće 1980. terorisao dolinu San Fernanda, a onda još snažnije potvrdio svoje prisustvo u leto 1981, i koji je na neki užasavajući način bio povezan sa nama – i te noći me je zapljusnuo toliko snažan talas stresa da sam, zbog uspomena,

dok sam zapisivao beleške, zaječao od straha pa sam se srušio i izbljuvao tekilu koju sam na brzinu ispio. Zanak, koji sam držao na stočiću pored kreveta, nije mogao da pomogne – progutao sam tri i već sam znao da neće delovati dovoljno brzo. U tom trenutku: bio sam siguran da ću umreti. Pozvao sam hitnu pomoć i rekao operateru da imam srčani udar, pa sam izgubio svest. Znali su gde sam po fiksnom broju sa koga sam pozvao – to je bilo 2006, ja sam imao četrdeset dve godine i živeo sam sâm – i uzrujani domar višespratnice u kojoj sam živeo doveo je bolničare na jedanaesti sprat. Domar je otključao vrata mog stana i našli su me na podu spavaće sobe. Došao sam k sebi u kolima hitne pomoći koja jure Bulevarom San Vicente, ka bolnici *Sedars-Sinaj*, nedaleko od Dohini plaze, gde sam živeo, i pošto su me opruženog dogurali u kolicima, i pošto sam shvatio šta se desilo, obuzeo me je stid – zanaks je proradio, smirio sam se i znao sam da je sa mnom fizički sve u redu. Znao sam da je napad panike neposredno povezan sa uspomnama na Ribara i, konkretnije, na Roberta Malorija.

Doktor me je pregledao – bio sam u principu u redu, ali su hteli da prenoćim, da obave sva ispitivanja, uključujući magnetnu rezonancu, i moj lični lekar se sa tim složio, pošto me je telefonom podsetio da će moje zdravstveno osiguranje pokriti gotovo sve troškove. Ja sam, međutim, morao da se vratim kući i odbio sam testove jer sam bio siguran da ću, ostanem li te noći u *Sedarsu*, skliznuti u ludilo, svestan da to što mi se desilo nema nikakve veze s mojim telom, s nekakvom skrivenom boljkom ili manom. Bila je to prosto reakcija povezana sa uspomnama, sa prošlošću i sa prisećanjem na tu užasnu godinu – na Roberta Malorija, na Ribara, na Meta Kelnera, Suzan Renolds, Toma Rajta i Deboru Šafer, kao i na mračni tunel kroz koji sam išao kada mi je bilo sedamnaest godina.

POSLE TE NOĆI odustao sam od projekta i umesto toga sam za sledećih trinaest godina napisao dve druge knjige i tek sam 2020. osetio da mogu početi *Krhotine*, ili su *Krhotine* rešile da je *Bret*

spreman, zato što se knjiga nametala *meni* – a ne obratno. Nisam krenuo ka toj knjizi zato što sam proveo mnoge godine udaljavajući se od onog sna, od Roberta Malorija, od te četvrte godine u Bakliju; proveo sam decenije udaljavajući se od Ribara, od Suzan, Toma, Debore i Rajana i onoga što se desilo Metu Kelneru; gurnuo sam tu priču u mračni ugao plakara i mnogo godina sam uspevaio da je izbegavam – nisam obraćao mnogo pažnje na knjigu i ona je prestala da me doziva. Međutim, negde tokom 2019. počela je da se probija na površinu, pulsirala je sopstvenim životom, želela prožimanje sa mnom, širila se u mojoj svesti tako ubedljivo da više nisam mogao da je ignorišem – pokušaji da je ignorišem počeli su da mi smetaju. To konkretno vreme poklopilo se sa činjenicom da više nisam pisao scenarije za filmove, da sam u jednom trenutku rešio da prestanem da budem deo te igre – decenija dobro plaćenih pilot epizoda te-ve serija i scenarija za filmove koji se najverovatnije nikada neće snimiti – i nakratko sam se zapitao postoji li veza između toga što me knjiga mami i novog manjka zanimanja za pisanje za Holivud. Svejedno: knjigu sam morao da napišem zato što sam morao da razrešim ono što se desilo – napokon je kucnuo čas.

ISKRA MOG OBNOVLJENOG zanimanja za roman ukresala se u trenutku, mnogo godina posle onog anksioznog napada zbog kojeg sam završio u bolnici. Video sam jednu ženu – rekao bih devojkicu, ali ona to više nije bila: bila je žena od pedesetak godina, moja vršnjakinja – na uglu ulica Holovej i La Sijenega u Zapadnom Holivudu. Stajala je na pločniku ispred hotela *Palihaus* sa naočarima za sunce, telefonom na uhu, čekala je auto i mada je to bila mnogo starija verzija devojkice koju sam poznavao u srednjoj školi, sasvim je sigurno bila ona. To sam znao iako je nisam video gotovo četrdeset godina. I dalje je bila prirodno, opuštено prelepa. Upravo sam skrenuo levo na Holovej i zaustavio sam se u saobraćaju kada sam primetio priliku na pustom pločniku ispod tende gde čekaju momci koji parkiraju kola – nalazila se sedam-osam metara daleko. Umesto veselog iznenađenja što vidim staru prijateljicu, sledio

sam se od strave – u trenutku me je obuzela i bio sam potpuno nepomičan. Zbog letimičnog pogleda na tu ženu strah se vratio i počeo da guta sve – baš kao 1981. Ona me je podsetila da je sve to bilo stvarno, da se san zaista desio, da nas, iako su prošle četiri decenije otkako smo se poslednji put videli, ti događaji iz jeseni 1981. i dalje povezuju.

Nisam naglo zaustavio auto na Holoveju, kod ulaza u garažu CVS, preko puta *Palihausa*, i pojavio se pred njom, nastupio iznenađeno, izašao iz automobila i ponudio da je zagrlim, zadivljeno rekao koliko je i dalje lepa – uspešno sam izbegavao svaki kontakt sa školskim društvom na društvenim mrežama, a samo nekoliko njih je kontaktiralo sa mnom tokom proteklih godina, obično neposredno pošto bih objavio novi roman. Umesto toga sam samo zurio kroz vetrobran svog BMW-a dok je ona stajala na pustom pločniku s telefonom na uhu, slušajući sagovornika ćutke, i bez obzira na tamne naočari, po njenom držanju mi se činilo da je nešto muči, proganja, ili mi se to samo pričinilo – možda je bila dobro – možda se savršeno prilagodila i prebrodila ono što joj se desilo u jesen 1981, onu užasnu povredu koju je pretrpela, užasnu spoznaju koju je doživela, gubitke koje je preživela. Ja sam išao u Palm Springs sa Todom, koga sam upoznao 2010. i koji je živeo sa mnom već devet godina, da provedemo nedelju sa prijateljem koji je dolazio iz Njujorka i iznajmio kuću na obodu filmske kolonije u Palm Springsu, pre nego što ću produžiti za San Dijego, na niz konferencija. Razgovarao sam sa Todom kada sam ugledao ženu ispred *Palihausa* i učutao sam usred rečenice. Iza mene je iznenada prodorno zatrubio neki automobil i kada sam pogledao u retrovizor, shvatio sam da se na Holoveju upalilo zeleno a da ja stojim. „Šta se desilo?“, upitao je Tod kad sam prebrzo dao gas i uz trzaj pošao ka Bulevaru Santa Monika. Proguta sam knedlu i tupo rekao, trudeći se da zvučim krajnje neutralno: „Poznavao sam onu devojkju...“

ONA, NARAVNO, VIŠE nije bila devojkja, bilo joj je skoro pedeset pet godina, kao i meni – ali ja sam je takvu poznavao: kao devojkju.

Nije bilo bitno. Tod je samo upitao: „Kuju devojkicu?“ a ja sam od-
sutno odmahnuo rukom: „Ma onu ispred *Palihauusa*.“ Tod je izvio
vrat, ali nikoga nije video – već je nestala. Slegnuo je ramenima
i vratio se telefonu. Shvatio sam da je satelitski radio podešen na
stanicu *Totalno osamdesete* i da ide refren pesme „*Vienna*“ od *Al-
travoksa* – *It means nothing to me*, vapio je pevač, *it means nothing
to me** – dok je strah nastavio da se kovitla, varijacija istog onog
straha iz jeseni 1981, kada smo baš tu stvar puštali na kraju svake
žurke ili se trudili da bude na istaknutom mestu svake kasete koju
smo snimali. Pustio sam da me pesma odvede u onaj decembarski
dan i pomislio da sam stekao veštine da se nosim sa svime što mi
se desilo kada mi je bilo sedamnaest, i čak sam pomislio, naivno,
glupo, da sam te događaje prevazišao kroz traumu u delima koja
sam objavio pre mnogo godina, u svojim dvadesetim, tridesetim
i četrdesetim, ali je *ta* konkretna trauma pohrlila nazad ka meni,
dokazujući da sve ono što sam mislio da sam sâm prevazišao, bez
ispovesti u romanu, očigledno nisam prevazišao.

Te nedelje koju smo proveli u pustinji nisam mogao da spa-
vam – najviše dva-tri sata svake noći, bez obzira na redovne doze
benzodiazepina. Mogao sam da se obeznanim pomoću zanaksa
kojim sam se predozirao, ali su me crni snovi sprečavali da spa-
vam više od sat ili dva i ležao bih iscrpljen u velikoj spavaćoj sobi
kuće na Azur kortu, boreći se sa sve jačom panikom povezanom
sa devojkicom koju sam video. Kriza srednjeg doba, koja je počela
posle te noći 2006, kada sam pokušao da pišem o onome što nam
se desilo u četvrtom razredu u Bakliju, okončala se otprilike sedam
godina kasnije – sedam godina provedenih u grozničavom snu gde
je nesputana anksioznost otuđila sve ljude koje sam poznavao, a
od pratećeg stresa sam oslabio dvadeset kila – i popustila je uz
pomoć terapeuta, jedne vrste lajf kouča koga sam godinu dana
uredno posećivao u ordinaciji blizu Bulevara Sotel, samo jednu
ulicu dalje od auto-puta 405, jer je on bio jedan od samo pet-šest
terapeuta koji se nije plašio onoga što sam mu pričao. Od prethod-
nih pet terapeuta sam naučio da moram da ublažim užas onoga

* Meni to ne znači ništa. (Prim. prev.)

što se desilo – meni, nama – i da moram da presložim priču kako bi bila podnošljiva i da ne bi poremetila same seanse.

Napokon sam imao dugoročnu vezu i sitni problemi koji nikada zapravo nisu predstavljali pretnju mom životu – zavisnost, depresija – polako su slabili. Ljudi koji su me izbegavali poslednjih sedam godina, kada sam bio izgladneo i besan, naišli bi na novog Breta u restoranu ili na premijeri i delovali su zbunjeno kada bi videli da nisam izbezumljen i sjeban kao nekada. A persona književnog princa tame, koju su mi čitaoci većito pripisivali, sada je nestajala i zamenjivalo ju je nešto svetlije – čovek koji je napisao *Američkog psiha* zapravo je bio, neki su se začudili kada su shvatili, samo srdačan i neorganizovan, možda čak i prijatan i ni izbliza samoživi nihilista kao kakvog su me mnogi greškom doživljavali, a što sam ja možda svejedno i prihvatao. Ta poza, međutim, nikada nije bila namerna.

STAJALA JE NA drugoj strani ulice, preko puta apoteke CVS, koja je pre nekoliko decenija bila novotalasna diskoteka za rolsue zvana *Kod Flipera*, i na putu za Palm Springs taj pogled na nju podsetio me je na vreme kada sam poslednji put bio u diskoteci *Kod Fliper*, u proleće 1981, pre nego što se tog septembra pojavio Robert Malori, pre nego što se sve promenilo. Bio sam sa Tomom Rajtom i još dva druga iz našeg razreda: Džefom Tejlorom i Kajlom Kolsonom – bili smo četvorica sedamnaestogodišnjaka, srednjoškolaca u rols-rojs kabrioletu pomalo zloglasnog ali bezopasnog četrdesetogodišnjeg gej prevaranta po imenu Ron Levin, sa kojim nas je upoznao Džef Tejlor, sva četvorica pomalo razdraženi od kokaina kojim smo se uradili u Ronovom apartmanu na Beverli Hilsu ranije te večeri. To je zapravo bio radni dan usred naše treće godine, a šta to govori o našem pubertetu, otvoreno je, pretpostavljam, za tumačenje. Takođe, o našem svetu nešto možda govori i to da je Džef, zgodni surfer koji je – posle Toma Rajta – bio drugi ili treći najbolji frajer u školi, pružao Ronu Levinu ne preterano zahtevne seksualne usluge u zamenu za keš, iako je Džef bio strejt

i većinu tih para trošio na dasku za surf, stereo-opremu i travu kod jednog dilera u Zumi.

O našem svetu možda takođe nešto govori činjenica da su Rona Levina nekoliko godina kasnije ubila dva pripadnika nečeg po imenu Muški klub milijardera – investitorskog i društvenog kluba čiji su članovi bili mnogi momci koje smo ovlaš poznavali iz privatnih škola u Los Anđelesu, momci koji su išli u Mušku školu Harvard, koja je, uz Bakli, bila najprestižnija privatna škola u Los Anđelesu i čiji su se učenici često sretali u tom neodređeno ekskluzivnom svetu. Kasnije ću upoznati osnivača Muškog kluba milijardera, mog vršnjaka po imenu Džo Hant, na zimskom raspustu u Beningtonu, na opuštеноj večeri sa nekoliko prijatelja u *La Skala butiku* na Beverli Hilsu nekoliko meseci pre ubistva Rona Levina, koje je naručio Džo, a izvršio šef obezbeđenja DMM-a, i ništa kod Džoa Hanta, visokog, zgodnog i tihog, ni izbliza nije nagoveštavalo da je sposoban za zločine zbog kojih je kasnije osuđen.

Sve je ovo digresija, zato što ono što nam se desilo te jeseni 1981. nije imalo nikakve veze sa Muškim klubom milijardera, Ronom Levinom ili Džoom Hantom. To je bio samo delić onoga čemu je svet kojem smo pripadali stremio tokom te daleke epohe imperije, a kada se Muški klub milijardera „desio“ 1983, ono što se „desilo“ nama već je bila prošlost i možda je nehajni hedonistički svet odraslih u koji smo željno stupali otvorio vrata koja su omogućila Robertu Maloriju, Ribaru i događajima te jeseni da nas dočekaju – kasnije se činilo, barem meni, da smo neoprezno poslali pozivnicu, potpuno nesvesni cene koju ćemo na kraju platiti.

TE PROLEĆNE VEČERI u rols-rojs kabrioletu Rona Levina približavali smo se *Fliperu*, dok smo vozili La Sijenegom u Zapadni Holivud iz Beverli Hilsa, a Dona Samer pevala „*Dim All the Lights*“ sa zvučnika u autu, sa trake *Bad Girls*. Ron je vozio, Džef je bio na suvozačkom mestu, Kajl, Tom i ja pozadi, ali sam ja odatle, stešnjen između Toma i Kajla, video da je Ronova šaka na Džefovoj

butini i onda je Džef blago odgurnuo Ronovu šaku, ne gledajući ga. Tom se nagnuo i to video pošto sam ga gurnuo laktom, pa me je pogledao i slegnuo ramenima, prevrnuo očima, šta sad. Da li je sleganje ramenima nagoveštavalo kako smo svi mi prosto tu i kako nam je to okej?, pitao sam se pun nade dok sam uzvraćao pogled Tomu. Ali nas stvarno nije bilo briga: bili smo urađeni i mladi i bila je topla prolećna noć i ulazili smo u svet odraslih – ništa drugo nije bilo bitno. Ta noć 1981. dogodila se pre nego što je užas počeo, mada smo kasnije saznali da je zapravo on počeo *pre* tog leta, da se već odvijao na načine kojih nismo bili svesni – a ta noć, iz koje pamtim malo jasnih detalja, sada deluje kao jedna od poslednjih nevinih noći mog života uprkos činjenici da uopšte nije trebalo da budemo tamo, maloletni i blago urađeni od kokaina i u društvu mnogo starijeg geja koga će tri godine kasnije ubiti jedan naš poznanik iz privatne škole.

Ne sećam se vožnji rolšua, ali pamtim da sam sedeo u separeu i pio šampanjac, da je treštala muzika iz *Zanadua* i pamtim da smo se vratili u Ronov stan na Beverli Hilsu i kako je Ron opušteno nestao u spavaćoj sobi s Džefom – želeo je da pokaže Džefu novi roleks koji je nedavno kupio. Kajl nas je odvezao kod njegovih roditelja u Brentvud, gde smo Tom i ja uzeli još koksa i puštali ploče (a ja pamtim ploče te noći: *Djuran Djuran*, Bili Ajdol, *Skviz*), pre nego što sam na kraju otišao, dok je Tom čekao Džefa, i pošto se Ron obeznanio, njih dvojica su otišli kod Džefovog oca u Malibu, gde su ostali budni čitavu noć i dokrajčili polutku koju je Ron dao Džefu pa su u zoru izašli na plažu u surferskim odelima da jašu kreste talasa duž maglovitih jutarnjih obala pre nego što su obukli školsku uniformu i prevalili dugački put do Baklija Bulevarom sumraka sve do Beverli Glena i onda preko brda u Šerman Ouks. Ja sam se nekoliko sati ranije već provezao kroz kanjone do kuće mojih roditelja na Malholandu, gde sam popio valijum koji sam našao u *Gučijevoj* kutiji za pilule – kutija je bila božićni poklon Suzan Renolds kada mi je bilo petnaest godina i možda još jedna naznaka toga gde smo se svi nalazili – pre nego što sam pao u lak san bez snova.

* * *

SA ŠESNAEST GODINA već smo imali toliku autonomiju, ali nikada nije izgledalo da će to naškoditi našoj mladosti jer u Los Anđelesu postajete odrasla osoba istog dana kada dobijete vozačku dozvolu. Sećam se kada je Džef Tejlor prvi dobio auto, pre nas ostalih, i kako je jednog školskog dana pokupio Toma Rajta u Beverli Hillsu pa je svratio do kuće na Malholandu po mene i onda nas je odvezao u Holivud dok je sa kasete Bilija Džoela *Glass Houses* treštala „*You May Be Right*“ pa smo otišli na kasnu predstavu u *Saturn 3* u pustoj dvorani *Sinerama* – to je bilo u februaru 1980. Ne sećam se filma – neki naučno-fantastični, koji se ne preporučuje mladima od 17 godina, sa Farom Foset – već samo slobode što smo napolju sami i što nema roditelja. Tada smo se prvi put odvezli sami na film u deset i sećam se kako smo visili na ogromnom parkingu *Sinerame* dok se bližila ponoć, okruženi opustelim Holivudom, dok je džoint kružio, a budućnost se pred nama širila.

Pošto sam dobio vozačku, nije bilo neobično da u sedam u sredu, pošto sam preleteo preko domaćeg, odlučim da se iz kuće na Malholandu odvezem preko brda u Zapadni Holivud da vidim prvi nastup *Sajkadelik fersa* u *Viskiju* bez majčine dozvole (moji su se tada, 1980, već bili razišli), zato što sam počeo da često tako provodim večer posle školskog dana. Samo bih rekao majci da ću se vratiti pre ponoći i onda bih se iskrao iz kuće i vozio kroz prazne kanjone uz muziku *Mising personsa* ili *Dorsa* i parkirao na Bulevaru sumraka, gde bih platio pet dolara čuvaru parkinga na Severnoj Klarkovoj. Lako sam ulazio u *Viski* s lažnom legitimacijom (nekih noći mi je ne bi ni tražili) a u klubu bih pitao rastu pored šanka da li zna gde mogu da završim koks i rasta bi obično pokazao momka sa platinastoplavom kosom na suprotnom kraju prostorije, kome bih prišao i mahnuo, tutnuo mu smotane novčanice pre nego što bih naručio viski saur, moje omiljeno piće u srednjoj školi, i čekao ga dok on nešto proveriti u menadžerovoj kancelariji i donese mi paketić. Posle bih se vozio u kanjone pa bih krstario po Malholandu – sve je bilo пусто, ja sam bio urađen,

pušio sam cigarete s karanfilicom – pa sam se spuštao u Kanjon Lorel i vozio kroz četvrti ugneždene iznad Bulevara Ventura; počeo bih u Studio Sijetu a onda sporo jezdio kroz Šerman Ouks u tami duž Vali Viste sve dok ne stignem u Ensino, a onda, posle njega, u Tarzanu, prosto sam dokono vozio pored zamračenih kuća nanizanih u predgrađima, slušao *Kingse* sve dok ne bi došlo vreme za povratak na Malholand. Vozio bih ili Bulevarom Ventura ili putem 101 i kod Van Najsja bih skrenuo Beverli Glenom, a ponekad sam, na putu kući, na svetlu farova ugledao zelene iskre u očima kojota koji posmatraju mercedes dok kaskaju preko Malholanda – ponekad u čoporima – i morao sam da zaustavim auto, da ih pustim da prođu. I uvek sam uspevaio da sledećeg jutra, bez obzira na to koliko bi mi noć bila duga, stignem na parking Baklija uredno odeven u uniformu, na vreme za prvi čas i nikada nisam bio mamuran ili umoran, već mi je sve samo prijatno zujalo.

AKO SU PROLEĆE i leto 1981. bili san, nešto rajsko, onda je septembar, sa dolaskom Roberta Malorija, predstavljao kraj tog sna – javio se osećaj da je stiglo *nešto drugo*, počeli su da se pojavljuju mračni obrasci i prvi put smo počeli da ponešto primećujemo: signal koji ranije nikada nismo čuli počeo je da nas doziva. Ne želim da uspostavim neposrednu vezu između izvesnih događaja i dolaska Roberta Malorija u septembru 1981, posle tog rajskog leta, ali se on jeste podudario sa nekom vrstom ludila koje je polako obuzelo grad. Kao da se obznanio neki drugi svet, da je u neku tamniju nijansu obojio onaj koji smo svi spokojno uzimali zdravo za gotovo.

Na primer, u to doba su kuće u nekim četvrtima iznenada postale mete pripadnika jedne sekte, a svrhu tih provala bilo je teško odrediti, bleđi hipik koji se mota ispred prilaza i mrmlja sebi u bradu, zastaje da odigra kratak ples u mestu, a kasnije, u decembru, sekta kojoj su hipici pripadali postavljala je plastični eksploziv širom grada. Iznenada se na krovu robne kuće u Beverli Hilsu pojavio snajperista noć pre Dana zahvalnosti, a stigla je i

prijava o podmetnutoj bombi zbog koje je na Božić evakuisan restoran *Kod Čejšana*. Iznenada smo saznali za tinejdžera iz Pasifik Palisejda koji je ubedio samog sebe da ga je zaposeo „satanski demon“, za složeni egzorcizam koji su dva sveštenika izvela da isteraju demona iz njega, i usput ga zamalo ubili – momak je krvario iz očiju i ogluueo na jedno uho, oboleo je od pankreatitisa, a tokom obreda su mu slomili i četiri rebra. Iznenada su jednog studenta Kalifornijskog univerziteta, navodno iz zezanja, petorica kolega živog zakopala, pošto su bili odvaljeni od pi-si-pija na žurci svog studentskog bratstva, za koju su svedoci samo mirno izjavili da se „otela kontroli“, a on se jedva izvukao, završivši u komi u mračnoj sobi jedne bolnice na Medikal plazi. Iznenada su širom grada izbijale najezde paukova. Najčudnija priča te jeseni bila je o mutaciji, čudovištu, ribi velikoj poput omanjeg automobila koju su izvukli iz okeana kod Malibua – koža joj je bila sivkasta, posuta širokim pojasevima srebrnastonarandžaste krljušti i mada je imala čeljusti ajkule, očigledno nije bila ajkula i kada su je lokalni ribari rasporili, našli su tela dva nestala psa, koje je cele progutala.

A onda je, naravno, svoje postojanje najavio i Ribar.

Pre oko godinu dana otpočele su provale u kuće i fizički napadi, onda su neke osobe nestale, a zatim je 1981. nađeno telo druge nestale tinejdžerke – prva je otkrivena 1980. – i to je na kraju povezano sa tim provalama. Sve bi se to možda desilo i bez prisustva Roberta Malorija, ali nisam mogao da pređem preko činjenice da se njegov dolazak podudario sa čudnim zatamnjenjem koje je polako počelo da se probija u naše živote, mada su neki drugi to ignorisali, što ih je skupo koštalo. Da li zbog lošeg trenutka ili loše sreće, ti događaji su jednostavno bili povezani i mada Robert Malori nije bio snajperista na krovu *Nojman Markusa*, i nije prijavio bombu zbog koje je evakuisan *Čejšen*, i nije bio povezan sa nasilnim egzorcizmom u Pasifik Palisejdu, i nije bio u blizini one studentske žurke u Vestvudu gde je novi član bratstva bačen u raku, njegovo prisustvo je za mene bilo povezano sa svim tim događajima; svaka horor priča koju smo čuli te jeseni, sve što je

zatamnivalo naš mehur na načine koje ranije nismo primećivali vodilo je ka njemu.

PRE NEDELJU DANA sam za devedeset devet dolara naručio kopiju godišnjeg almanaha škole Bakli za 1982. sa veb-stranice Classmates.com i stigla mi je četiri dana kasnije u stan u zgradi Dohini i odmah sam se prisetio zašto nisam imao svoj primerak; nikada nisam želeo da se podsećam na ono što mi se desilo i na prijatelje koje smo izgubili. Naš godišnjak se zvao *Kadrovi*, uređivala ga je drugarica iz razreda koja je postala poznata holivudska producentkinja i opremila ga je u filmskom stilu iz 1982: u čitavom godišnjaku bilo je filmskih prizora, od *Prohujalog s vihorom* do *Običnih ljudi*, što je delovalo, s obzirom na ono što se desilo, gotovo neprirодно frivolno i bezosećajno, kao da se na posmrtnu masku silom nanosi karmin. Dok sam sporo listao stranice odeljka „Maturanti“, gde je svako od nas imao posebnu stranu da se izrazi, da zahvali roditeljima i doda fotografije drugova i mudre citate, da osmisli stranicu koja će nas prikazati onakvima kakve smo sebe videli sa osamnaest godina, koja će nas prikazati u najboljem svetlu, mučila me je činjenica da je od šezdeset maturanata te generacije 1982. petoro nedostajalo – petoro koji iz raznih razloga nisu završili školu – i tu činjenicu prosto nisam mogao da prenebregnem: nisam mogao da je pripišem snovima niti da se pretvaram da nije istinita. Pojavljivali smo se po abecednom redu i pošto sam otpio džin, oprezno bih okrenuo mesto gde bi se svako od njih našao u redosledu tih šezdeset stranica i primetio da prosto nisu tu – svi su postojali prve nedelje septembra, ali su sada bili izbrisani. Umesto toga, troje su bili navedeni u odeljku *In memoriam* na kraju godišnjaka.

JESEN 1981.

1

SEĆAM SE DA je bila nedelja po podne pred Praznik rada 1981. i da je trebalo da završna godina počne u utorak, 8. septembra – i sećam se da se ergela Vindover nalazila na litici iznad Malibua, gde je Debora Šafer držala svog novog konja Spirita u jednoj od dvadeset odvojenih staja i sećam se da sam vozio solo, pratio Suzan Renolds i Toma Rajta u Tomovoj kabriolet korveti po Pacifičkom auto-putu, da je okean nejasno treperio pored nas na vlažnom vazduhu, sve dok nismo stigli do skretanja koje je vodilo do ergele, i sećam se da sam slušao *Kars*, pesma je bila „*Dangerous Type*“ – na kaseti koju sam sâm snimio, sa *Blondi*, *Bejbisima*, *Djuran Djuranom* – i da sam vozio iza Tomovog auta vijugavim putem do ulaza u ergelu, gde smo parkirali pored Deborinog sjajnog novog BMW-a, jedinog automobila na parkingu te nedelje, a onda se prijavili na recepciji, pa smo krenuli stazom između drvoreda sve dok nismo našli Debi kako vodi Spirita za uzde u ograđenom prostoru koji je bio pust – već ga je jahala, ali je sedlo i dalje bilo na njemu a ona je na sebi imala džokejsku opremu. Pogled na konja me je zaprepastio – i sećam se da sam se naježio od njegovog prisustva na toj vrelini kasnog popodneva. Spirit je zamenio konja kojeg je Debi uspavala u junu.

„Hej“, rekla nam je Debi svojim ravnim, bezizražajnim glasom. Sećam se kako je zvučao šuplje u praznini koja nas je okruživala

– umrtvljeni eho. Iza brižljivo održavane štale okrečene u belo i tamnozeleno pružala se šuma koja je zaklanjala pogled na Pacifik – nazirali su se delići staklastog plavetnila, ali se sve činilo zaštićeno i mirno, ništa se nije kretalo, kao da se nalazimo ispod nekakve plastične kupole. Sećam se da je tog dana bilo veoma vruće i da sam nekako bio primoran da posetim ergelu prosto zato što je tog leta Debi postala moja devojka i to se od mene očekivalo, a ne zato što sam to baš želeo da doživim. Bio sam, međutim, pomiren sa sudbinom: možda sam želeo da ostanem kod kuće i radim na romanu koji sam pisao, ali sam sa sedamnaest godina takođe želeo da gradim određeni imidž.

Sećam se kao je Tom rekao „vau“ kada se približio konju i, kao sve u vezi sa Tomom, to je možda zvučalo iskreno, ali je isto bilo, kao Debina intonacija, ravno, kao da nema stvarno mišljenje: sve je bilo kul, sve je bilo opušteno, sve je bilo blago *vau*. Suzan je nešto prošaputala kao da se slaže, dok je skidala naočare za sunce.

„Gde si, lepi“, rekla mi je Debi i poljubila me u obraz. Sećam se da sam pokušao da životinju posmatram sa divljenjem mada zaista nisam želeo da se zanimam za konja – ali on je ipak bio toliko krupan i živ da me je zaprepastio. Izbliza je bio nekako veličanstven i definitivno je ostavio utisak na mene – prosto je delovao previše ogromno i sazdan samo od mišića – bio je pretnja – *Mogao bi da te povredi*, pomislio sam – ali je zapravo bio miran i u tom trenutku nas je puštao da ga milujemo po sapima. Sećam se da sam bio svestan kako je Spirit još jedan primer Debinog bogatstva i njene višeslojne ravnodušnosti: cena smeštaja i brige o konju sigurno je bila astronomska, a ipak ko zna koliko je to nju sa sedamnaest godina zaista zanimalo i koliko će to zanimanje da potraje. To je, međutim, bila još jedna činjenica koju nisam znao o Debi iako smo išli u školu još od petog razreda – do sada na to nisam obraćao pažnju: saznao sam da su je oduvek zanimali konji tek u leto pre četvrtre godine, kada sam postao njen dečko i video police u njenoj spavaćoj sobi pune medalja, pehara i njenih fotografija sa raznih konjičkih takmičenja. Mene je uvek više zanimalo njen otac Teri Šafer nego ona sama. Teri Šafer je 1981. imao trideset devet

godina i već je bio izuzetno bogat, pošto je veći deo novca zaradio na nekoliko filmova koji su – u dva slučaja potpuno neobjašnjivo – postali blokbusteri i bio je jedan od najuglednijih i najtraženijih producenata u gradu. Imao je ukusa, ili bar ono što je Holivud smatrao za ukus – dva puta je bio nominovan za Oskara – i neprekidno su mu nudili da upravlja filmskim studijima, što njega uopšte nije zanimalo. Teri je takođe bio gej – ne otvoreno, nego diskretno – i bio je oženjen Liz Šafer, koja je bila toliko izgubljena u privilegijama i bolu da sam se pitao primećuje li ona uopšte da je Teri gej. Debora im je bila jedinica. Teri je umro 1992.

TOM JE POSTAVLJAO Debi uopštena pitanja o konju, a Suzan me je pogledala i osmehnula se – ja sam prevrnuo očima, ne zbog Toma, već zbog čitave ispraznosti te situacije. Suzan mi je uzvratila prevrtanjem očima: uspostavili smo vezu u kojoj nisu učestvovali naši parovi. Posle maženja i divljenja konju više nije ostalo mnogo razloga da tu stojimo i sećam se kako sam mislio: Zar sam se zbog *ovoga* dovezao čak iz Malibua? Da bih gledao i mazio Debinog glupog novog konja? I sećam se da sam stajao i osećao se pomalo nelagodno, mada sam siguran da to nije važno ni za Toma ni za Suzan: oni se gotovo nikada nisu uzrujavali, Toma i Suzan nikada ništa nije uznemiravalo, sve su prihvatili staloženo, i Suzanino prevrtanje očima delovalo je smišljeno prosto da me umiri, ali sam joj bio zahvalan. Debi me je ovlaš poljubila u usne.

„Vidimo se kod mene?“, upitala je.

Na trenutak mi je pažnju skrenulo sašaptavanje Toma i Suzan, pre nego što sam pažnju posvetio Debi. Setio sam se da je Debi pozvala društvo kod sebe te noći, u kuću u Bel Eru, i prirodno sam se osmehnulo da bih joj potvrdio.

„Aha, naravno.“

A onda, kao na znak, kao da je sve bilo uvežbano, Tom, Suzan i ja smo se vratili u naša kola a Debi je odvela Spiritu u štalu sa nekim iz osoblja ergele, uniformisanim u bele farmerke i vindjaku. Pratio sam Toma i Suzan duž Pacifičkog auto-puta i kada su

skrenuli levo na Bulevar sumraka, kojim ćemo od plaže stići sve do ulaza Istočne kapije Bel Era, s kasete je išla stvar koju sam voleo, mada nisam to smeo da priznam: „*Time for Me to Fly*“ od REO Spidvagona, sladunjava balada o luzeru koji skuplja hrabrost da kaže svojoj devojci kako je gotovo, ali je ipak to za mene bila pesma o metamorfozi a stihovi *I know it hurts to say goodbye, but it's time for me to fly...* značili su nešto drugo tog proleća i leta 1981, kada sam se za nju vezao. Govorila je o odlasku iz jednog sveta i prelasku u drugi, što sam ja upravo činio. I sećam se odlaska u ergelu ne zato što se tamo nešto desilo – to smo se samo Tom, Suzan i ja odvezli u Malibu da vidimo konja – već zato što je to popodne prethodilo noći kada smo prvi put čuli ime novog učenika koji će te jeseni doći u naš razred u Bakliju. Robert Malori.

TOM RAJT I Suzan Renolds su se zabavljali još od druge godine – i sada su bili najpopularniji likovi ne samo u našem razredu nego među svim učenicima Baklija pošto su Kejt Čoj i Bred Forman maturirali u junu, a bilo je očigledno zašto: Tom i Suzan su bili opušteni u lepoti, na onaj klasičan američki način, tamnoplava kosa, zelene oči, većito preplanuli i bilo je nečega logičnog u tome kako su neumitno gravitirali jedno ka drugome i kako su se svugde kretali kao celina – gotovo uvek su bili zajedno. Oboje su bili deca bogatih losanđeleskih porodica, ali su Tomovi roditelji bili razvedeni a otac mu se preselio u Njujork i Tom nije bio uz Suzan jedino kada bi otputovao na Menhetn da poseti oca. Bili su zaljubljeni oko dve godine, sve do te jeseni 1981, kada jedno od njih više to nije bilo, što je pokrenulo niz užasnih događaja. Meni su se oboje sviđali, ali nijednom od njih nikada nisam priznao da je to zapravo bila ljubav.

Bio sam Suzanin najbolji drug još otkako smo se upoznali u Bakliju u sedmom razredu i pet godina kasnije sam naizgled znao sve o njoj: kada bi dobila menstruaciju, probleme sa majkom, svaku izmišljenu uvredu ili nepravdu koju je mislila da trpi, zaljublivanja pre Toma. Kao da je naslućivala da sam krišom zaljubljen

u nju, ali mada smo uvek bili bliski, ništa nije govorila, samo me je zadirkivala u nekim trenucima, kada bih joj posvećivao previše ili premalo pažnje. Laskalo mi je kada bi ljudi pomislili da smo momak i devojka i nisam ništa činio da sprečim glasine o nama sve dok se nije pojavio Tom. Suzan Renolds je još sa trinaest godina bila prototip južnokalifornijske kul devojke, mnogo godina pre nego što je vozila kabriolet BMW i bila većito blago stondirana od marihuane, valijuma ili polovine kvaluda (ali funkcionalna – bila je odlična učenica, i to bez mnogo truda) i drsko nosila naočari za sunce dok je išla kroz zasvođene, bele hodnike na čas sve dok joj nastavnik ne bi rekao da ih skinu – svi učenici u Bakliju kao da su imali brendirane naočare za sunce, ali nisu smeli da ih nose u školi sem na parkingu i na sportskom terenu. Suzan mi je u mlađim razredima poveravala gotovo sve – sedamdesetih su se ti razredi zvali „niža srednja“ – i mada nisam baš uzvraćao istom otvorenošću, otkrio sam joj dovoljno da o meni zna ono što niko drugi nije znao, ali samo do određene granice. Neke stvari joj nikada neću reći.

Suzan Renolds je tokom godina postala de fakto kraljica našeg razreda: bila je lepotica, prefinjena, zanimljiva ali ne i napadna i zračila je opuštenim seksepilom čak i pre nego što su ona i Tom postali par – i to ne zato što je bila droca: nevinost je zapravo izgubila sa Tomom i nije imala seks ni sa kim drugim – ali je Suzanina lepota u nama uvek osnaživala ideju o njenoj seksualnosti. Tom je na kraju to odveo korak dalje i Suzanina seksualna aura postala je izraženija kada su počeli da se zabavljaju, kada su svi znali da se oni tucaju, ali je svejedno uvek postojala; i mada se nisu zapravo tucali na početku, tokom tih prvih nedelja jeseni 1979, kada su postali par, pitanje je glasilo: kako je moguće da se dvoje *toliko* zgodnih tinejdžera *ne* tucaju? U septembru 1981. Suzan i ja smo i dalje bili bliski i mislim da sam joj u nekim stvarima bio bliži od Toma – mi smo, naravno, imali drugačiju vrstu veze – ali sada kao da je postojao blagi oprez, ne zbog nečeg određenog, već više neka sveobuhvatna nelagoda. S Tomom je bila dve godine i sada ju je obuzimala neodređena ali приметna

zasićenost. Ljubomora koju su budili i koja me je gotovo slomila tada je već, mislio sam, jenjavala.

TOM RAJT JE, isto kao Suzan Renolds, upisao Bakli u sedmom razredu, pošto je došao iz Horas Mana. Njegovi roditelji su se razveli kada je bio u prvom srednje i živio je sa majkom na Beverli Hillsu, pošto se otac preselio na Menhetn. Mada je Tom uvek bio zgodan – očigledno najzgodniji tip u našem razredu, pa čak i sladak – tek kada mu se nešto desilo u leto 1979, kada se vratio iz Njujorka pošto je jul i avgust proveo sa ocem, nekako je, neobjašnjivo, postao muškarac; tog leta je došlo do nekakve metamorfoze, više nije bio samo sladak i simpatičan, i mi smo počeli da ga drugačije gledamo – iznenada je, zvanično, postao seksi kada smo ga videli tog septembra u školi, na početku druge godine. Iako sam ja Toma Rajta oduvek doživljavao seksualno, sada su svi shvatili da je *frajer*: vilica mu je izgledala izraženije, kosa mu je sada bila kraća – to je važno za sve momke iz Baklija (uglavnom zbog pravila o dužini kose), ali Tom je sada postao i otmen, u tom trenutku se nagovestila muževnost – i kada sam ga ugledao u svlačionici te prve nedelje posle raspusta kako se presvlači za fizičko (tokom svih godina provedenih u Bakliju ormarići su nam bili jedan pored drugog), dah mi je stao kada sam video da je očigledno vežbao i da su mu grudi, ruke i torzo definisani drugačije nego što su bili krajem juna, kada sam ga poslednji put video u kupaćim gaćama, na žurci kod bazena u kući Antonija Metjuza. Bilo je takođe i bledila oko njegovih odnedavno mišićavih butina i dupeta – mesta gde su kupaće gaće zaklonile sunce tokom vikenda provedenih u Hemptonsu – u kontrastu sa ostatkom njegovog preplanulog tela, što me je zaprepastilo. Tom je postao ideal tinejdžerske muške lepote, a kod njega je posebno privlačilo to što se činilo da ga za to nije briga, činilo se da to ne primećuje, kao da je to prosto prirodan dar koji je dobio – on nije imao ego. Ja sam se mnogo puta pomirio s mišlju da moja osećanja prema Tomu Rajtu neće biti uzvraćena, zato što je bio jasno heteroseksualan, na načine na koje ja nisam bio.